Εφαρμογή και Ερμηνεία του Δικαίου

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 2026-2027

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΖΑΦΕΙΡΙΟΣ ΤΣΟΛΑΚΙΔΗΣ

Δομή του κανόνα δικαίου

Πραγματικό: Οι προϋποθέσεις που πρέπει να συντρέχουν για να εφαρμοσθεί ο κανόνας

Έννομη συνέπεια: Τα –νομικά- αποτελέσματα που συνεπάγεται η εφαρμογή του κανόνα

Ο δικανικός συλλογισμός

Μείζων πρόταση→ Το πραγματικό και η έννομη συνέπεια του κανόνα δικαίου

Ελάσσων πρόταση→ Τα πραγματικά περιστατικά της εκάστοτε περίπτωσης

Συμπέρασμα→ Η επέλευση της έννομης συνέπειας

Ο δικανικός συλλογισμός

1. Διερεύνηση του ιστορικού της υπόθεσης

2. Νομικός χαρακτηρισμός των αποδειχθέντων περιστατικών

3. Αναζήτηση και ερμηνεία του εφαρμοστέου κανόνα

4. Υπαγωγή των αποδειχθέντων περιστατικών στον εφαρμοστέο κανόνα

Ερμηνεία του Δικαίου

Ερμηνεία: διάγνωση του νοήματος του κανόνα, προκειμένου να εφαρμοσθεί

Το δίκαιο→ κανονιστικό κείμενο→ προσέγγιση του **κανονιστικού** νοήματος

όχι απλή γνώση του νοήματος, αλλά με σκοπό την εφαρμογή του περιεχομένου του κανόνα και τη ρύθμιση έννομων σχέσεων→ κατανόηση των αντίθετων αξιολογήσεων και της στάθμισης από τον νομοθέτη

Το γραμματικό κριτήριο της ερμηνείας

Το γράμμα του νόμου: αφετηρία και όριο της ερμηνείας (πρβλ. ΑΚ 932)

Γλωσσικό νόημα των κανόνων

Τεχνικές νομικές έννοιες (δικαιοπραξία, σύμβαση, υπερημερία)

Νομοθετικοί ορισμοί (ΑΚ 947, 330 εδ. β')

Πολυσημία- αοριστία των λέξεων (ΑΚ 1710)

Το ιστορικό κριτήριο της ερμηνείας

Αναγωγή στην διαδικασία θέσπισης του κανόνα προκειμένου να διαγνωσθεί η ρυθμιστική πρόθεση του νομοθέτη

Αιτιολογική έκθεση

Πρακτικά νομοπαρασκευαστικών επιτροπών

Πρακτικά της Βουλής

Οι ιστορικές συνθήκες θέσπισης του νόμου

Το συστηματικό κριτήριο της ερμηνείας

Αναγωγή στο εξωτερικό σύστημα [Λ.χ. πρόσωπα, δικαιοπραξίες]

lex specialis derogat legi generali

Η αξιοποίηση του εσωτερικού συστήματος- επιλογή της εκδοχής που εναρμονίζεται καλύτερα εντός του συστήματος

Ερμηνεία σύμφωνη με υπέρτερης τυπικής ισχύος κανόνες

Το τελολογικό κριτήριο της ερμηνείας

Σκοπός του νομοθέτη και σκοπός του νόμου

Σκοπός και λειτουργία της συγκεκριμένης διάταξης- αρχές και αξιολογήσεις που την δικαιολογούν. Επιλογή της λύσης που ανταποκρίνεται στην δικαιολογητική βάση της ρύθμισης

Απόκλιση από την γραμματική διατύπωση: συσταλτική και διασταλτική ερμηνεία (ΑΚ 66, 513)

Διαπίστωση και πλήρωση των κενών του δικαίου

Διαπίστωση του κενού: (α) μία περίπτωση δεν υπάγεται στο ρυθμιστικό πεδίο μίας διάταξης («δεν ρυθμίζεται»)

(β) Κρίση ότι αυτή η περίπτωση θα έπρεπε να ρυθμισθεί, με βάση τα κριτήρια της έννομης τάξης (σύγκριση με συναφείς περιπτώσεις)

Παράδειγμα: η πλημμελής εκπλήρωση της παροχής

Πλήρωση του κενού: αναλογία (αναλογία νόμου/ αναλογία δικαίου)

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ!